

I. Základní charakteristika cílové skupiny 50-69 let

Smyslem vstupních otázek AHM 2006 bylo zjistit, zda respondent již ukončil veškerou pracovní činnost, nebo v případě, že stále pracuje nebo chce pracovat, kdy předpokládá ukončení své aktivity na trhu práce. Toto pojetí otázek je tedy širší, než dotaz na předpokládaný odchod do starobního důchodu a údaje z AHM 2006 nelze bezprostředně porovnávat s údaji z jiných zdrojů např. s evidencí osob pobírajících starobní nebo invalidní důchod. Pro bližší zkoumání je třeba posuzovat výsledky AHM 2006 spolu s výsledky za standardní část dotazníku VŠPS, ve které se zjišťují základní demografické, ekonomické a sociální charakteristiky respondentů.

Celkový počet osob ve věku 50-69 let dosáhl v průměru za celý rok celkem 2 616,1 tis. a z nich představovala cílová skupina AHM (zaměstnaní + osoby, které ukončily pracovní aktivitu a pracovaly nejméně do padesáti let) 2 444,2 tis. osob. Rozdíl mezi oběma údaji představují osoby, které nesplňovaly kritéria pro zařazení do AHM 2006, např. ženy trvale pečující o domácnost nebo velká část osob s plným invalidním důchodem, na který nabyly nárok před dosažením padesáti let. Tyto osoby navíc nepředpokládaly, že by ještě v budoucnu vyvíjely aktivitu na trhu práce. Převážná část těchto osob byly ženy (102,2 tis. z 171,9 tis., tj. téměř 60 %). V další části analýzy není již s těmito osobami uvažováno.

Výsledky potvrzují vysokou míru ekonomické aktivity mužů i žen ve středním věku, a to v mužské i ženské složce populace. V podmínkách České republiky má v hodnocené skupině rozhodující vliv pro definitivní ukončení aktivity na trhu práce a odchod do starobního důchodu současná legislativa, a proto existuje výrazná diference mezi skupinou padesátníků a šedesátníků. Zatímco ve skupině 50-54 letých byl počet osob, které dříve nepracovaly nebo již ukončily veškerou aktivní činnost, malý – necelých 94 tis., tj. 12,2 % této pětileté skupiny, jejich podíl s rostoucím věkem rychle roste a ve skupině 65-69 letých dosáhl 91,0 % všech osob daného věku. Ekonomicky aktivní byl tedy pouze asi každý jedenáctý z této pětileté skupiny.

Tab. 1: Populace ve věku 50-69 let podle jejich aktivity na trhu práce a pětiletých věkových skupin

Věková skupina	Celkem	Zahrnuti v AHM 2006		Mimo AHM 2006
		ukončili aktivitu	neukončili aktivitu	
v tis.				
50-69 let	2616,1	1044,7	1399,5	171,9
50-54 let	769,6	17,6	676,0	76,0
55-59 let	780,9	203,0	530,8	47,1
60-64 let	619,7	437,9	152,5	29,3
65-69 let	445,9	386,2	40,1	19,5
v %				
50-69 let	100,0	39,9	53,5	6,6
50-54 let	100,0	2,3	87,8	9,9
55-59 let	100,0	26,0	68,0	6,0
60-64 let	100,0	70,7	24,6	4,7
65-69 let	100,0	86,6	9,0	4,4

Údaje potvrzují **vysokou míru ekonomické aktivity padesátníků** v populaci České republiky. Podle výsledků výběrového šetření LFSS Eurostatu za rok 2005 (VŠPS je národní varianta Labour Force Sample Survey) činila míra ekonomické aktivity 50-59 letých v ČR 77,2 %, v EU 25 69,0 % a ve skupině zemí původní patnáctky EU 70,5 %. V porovnání se zeměmi EU je míra ekonomické aktivity nadprůměrná jak ve skupině 50-59 letých mužů (ČR-86,8 %, EU 25-79,0 %, EU 15-80,6 %) tak i ve skupině žen ve stejném věku (ČR - 68,0 %, EU 25 - 59,4 %, EU 15 - 60,7 %).

Podstatně jiná je však situace ve skupině šedesátníků. Zatímco v EU 25 bylo ekonomicky aktivních ve věku 60-64 let (zaměstnaní + nezaměstnaní) 28,4 % a v EU 15 dokonce 29,6 % všech osob příslušného věku, v České republice to bylo pouze 22,9 %. Rozdíly jsou výrazné zejména ve skupině 60-64 letých žen, když podíl ekonomicky aktivních nedosáhl ani 13 %, ale v EU 15 překročil 21 % žen daného věku. Právě nízká intenzita ekonomické aktivity žen ve věku 60-64 let významně ovlivňuje nižší celkovou míru ekonomické aktivity skupiny šedesátníků v ČR v porovnání s průměrem za země EU, protože rozdíly v ekonomické aktivitě 65-69 letých jsou zanedbatelné.

Tab. 2: Míra ekonomické aktivity (zaměstnaní a nezaměstnaní k počtu trvale bydlících ve věku 15+) v EU 25, EU 15 a ČR v roce 2005

v %

Věková skupina	Celkem			Muži			Ženy		
	EU 25	EU 15	ČR	EU 25	EU 15	ČR	EU 25	EU 15	ČR
50-59 let	69,0	70,5	77,2	79,0	80,6	86,8	59,4	60,7	68,0
60-64 let	28,4	29,6	22,9	37,4	38,6	34,3	20,1	21,1	12,9
65-69 let	8,3	8,1	8,3	11,5	11,3	11,3	5,5	5,3	6,0

Zdroj: Eurostat